

Opas jätehuoltomääräysten laatimiseen

Kehittämisisinsinööri Tuulia Innala

Keskkonnafoorum
Tallinna 26.3.2014

Kuntaliiton laatima jätehuoltomääräysten malli julkaistu

- Jätehuoltomääräysten laatiminen - Opas kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelijoille ja päättäjille
- Sisältää ohjeen laatimisprosessiin, määräysten suositeltavan rakenteen ja perusteluja
- Kunnat.net –sivuilla julkaistu verkkojulkaisu sekä muokattavissa oleva pohja
- http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2985

Projektin tausta: miksi Kuntaliitto laati uuden ohjeen jätehuoltomääräysten laatimiseen

- Jätehuoltomääräysten antaminen ja päivittäminen on **kunnan jätehuoltoviranomaisen vastuulla**.
- Jätehuoltomääräykset tärkeä ohjausväline jätehuollon käytännön toteuttamisessa kunnissa ja myös jätelain toimeenpanon väline
- Vanhentuneiden ohjeiden päivitys:
 - » Suomen kuntaliiton jätehuoltomääräysmalli vuodelta 1994 + täydentävä jätehuoltomääräysten tarkistamista koskeva ohje julkaistu vuonna 2005
- Uusi jätelaki 1.5.2012
 - » Uuden jätelain muuttuneet vaatimukset
 - » Tarpeet yhdenmukaistaa määräyksiä jätehuoltoviranomaisten toimialueilla
 - » Pakkausjätteen tuottajavastuun tuomat muutokset

Tavoitteita ja haasteita

- Julkaista OHJE, joka palvelee
- Määritellä jätehuoltomääräysten suositeltava rakenne
- Ohjata viranomaisia antamaan määräyksiä samanlaisista asioista
 - » paikalliset ja alueelliset erityispiirteet huomioon
- Tukea jätelain tavoitteita määräysten avulla
 - » Yleinen velvollisuus noudattaa etusijajärjestystä
 - jätteen synnyn ehkäisy, jätteen valmistelu uudelleen käyttöä varten ja kierrätys
 - » Jätteistä aiheutuvien haittojen vähentäminen
 - » Elinkeinotoiminnan osalta uusi tilanne: ei lajitteluvelvoitteita määräyksiin
 - » Yleiset ympäristö- ja kustannusvaikutukset ja asukkaiden jätehuoltokustannusten pitäminen kohtuullisena

Projektin toteutus

- Projektiaika 1.4.2013-31.10.2013.
- Kohderyhmiä ovat
 - » 1. kuntien jätehuoltoviranomaiset
 - » 2. Myös kunnat, ympäristöviranomaiset ja jätelaitokset sekä välillisesti kotitaloudet

- Hankkeen toteuttivat yhteistyössä

- » Ympäristöministeriö
- » Kymen jätelautakunta
- » Suomen Kuntaliitto ry
- » Jätelaitosyhdistys ry
- » HSY jätehuolto

Rahoittajat

Työryhmä

Ohjausryhmä

Projektin toteutus

- Kymen jätelautakunnan jätehuoltomääräyksien uudistamistyöhön osallistuttu
 - mallin rakennetta ja pykälää on arvioitu Kymessä
 - tarpeiden selvittäminen
 - arvokasta palautetta ratkaisujen käytännön soveltamisesta ja tiedonvaihtoa
- Toukokuu 2013: kuntatyöpaja (viranomaiset ja jätelaitokset), jossa pohdittiin askarruttavia kysymyksiä ja saatiin ideoita kehittämiseen.
- Syyskuu 2013: Ohjeluonnos lausunnoille (25.9.)

Projektin toteutus

- Lausunnot pyydettiin 14.10.2013 mennessä
 - » Kommentteja saatiin yhteensä 28 kappaletta
 - » Kommenttoijina esimerkiksi ministeriöitä, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, jätehuoltoviranomaisia, kuntien jätelaitoksia, etujärjestöjä, yrityssektorin edustajia
- Loka-marraskuu 2013: Ohjeen viimeistelyä saatujen kommenttien pohjalta
- Ohje julkaistu ilmaisena verkkojulkaisuna
- Tiedotus: www-sivut, sähköpostilistat ja koulutustilaisuudet

Oppaan rakenne

Osa 1: Jätehuoltomääräysten laatimisohje

- » Opas kunnallisten jätehuoltomääräysten laatimiseen
- » Jätehuoltomääräysten mallin rakenne ja sisältö
- » Jätelain merkittävimmät muutokset jätehuoltomääräysten näkökulmasta
- » Millaisista asioista jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa?
- » Jätehuoltomääräysten suhde lainsäädäntöön ja kunnan määräyksiin
- » Jätehuoltomääräysten valmistelu ja hyväksyminen

Osa 2: Jätehuoltomääräysten malli

- » Yleinen osa
- » Kunnalliset jätehuoltomääräykset

Jätehuoltomääräysten mallin rakenne

- Malli koostuu yleisestä osasta sekä varsinaisista määräyksistä
- Yleinen osa
 - » Tarkoitus tiedottaa kuntalaisia lainsäädännön antamista velvoitteista
 - » Yleistietoa jätehuollosta ja jätelain sekä -asetuksen vaatimuksista: esimerkiksi etusijajärjestys, kunnan yhdyskuntajätehuolto, lajittelu, tuottajavastuu, roskaantuminen
 - » Tiedotetaan alueellisia asioita ja paikalliset muutokset jätehuoltomääräyksissä
- Kunnalliset jätehuoltomääräykset
 - » Lähtökohta: määräykset ovat velvoittavia, eivät suosituksia

Jätehuoltomääräysten malli

Yleinen osa

1. Mitä jätehuoltomääräykset ovat ja miksi niitä annetaan?
2. Etusijajärjestys
3. Kunnan järjestämä yhdyskuntajätehuolto
4. Jätehuollon viranomaistehtävät, valvonta ja käytännön toteuttaminen
5. Jätteen keräys
6. Jätteen kuljetus
7. Asumisessa syntyvät ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet
8. Elinkeinotoiminnan jätehuolto
9. Tuottajavastuu
10. Vaaralliset jätteet
11. Rakennus- ja purkujäte
12. Roskaantumisen ehkäisy
13. Merkittävimmät jätehuoltomääräyksissä tapahtuneet muutokset
14. Lisätietoa

Kunnan jätehuoltomääräykset

1. Luku: Soveltamisala ja yleiset velvoitteet
2. Luku: Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen
3. Luku: Jätteen kerääminen kiinteistöllä
4. Luku: Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen
5. Luku: Jäteastiat
6. Luku: Jätteen keräyspaikat
7. Luku: Jätteenkuljetus
8. Luku: Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet
9. Luku: Roskaantumisen ehkäiseminen
10. Luku: Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet
11. Luku: Muut määräykset

Perusteluja ja taustaa kullekin määräykselle

- Oppaan määräysmalliin sisällytetty määräysesimerkkien lisäksi kullekin pykälälle perustelut tai taustaa.
- Perustelut laadittu valmistelun avuksi ja niitä voi hyödyntää.
- Perustelut poistetaan jätehuoltoviranomaisten valmistelemista määräyksistä ja niitä käytetään esimerkiksi tausta-aineistona.

Keskustelua herättäneitä aiheita

- Kunnan järjestämän yhdyskuntajätehuollon velvoitteiden ja vastuiden selkeyttäminen
- Jätteenkuljettajien velvollisuus kuljettaa kunnan osoittamiin paikkoihin
 - Yleinen velvoite on jätelaissa
 - Määräyksiin tarkat velvoitteet
- Etusijajärjestyksen tukeminen → kierrätyksen lisääminen erilliskeräystä tehostamalla
- Mitä määräyksiä voidaan antaa elinkeinon harjoittajille, jotka eivät kuulu kunnan jätehuollon järjestämisvastuuseen?
 - Jätelaki: Keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyt ja tekniset vaatimukset
 - Ei saa määrätä jätteen toimituspaikkoja ja antaa tarkkoja lajittelovelvoitteita

Keskustelua herättäneitä aiheita: Sako- ja umpikaivolietteet

- Jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvän sako- ja umpikaivolietteen jätehuolto
- Jätehuoltomääräyksissä määrätään säiliöiden tyhjennysväleistä, käsittelypaikoista sekä mahdollisuuksista lietteen omatoimiseen käsittelyyn.
- Saostussäiliöistä, pienpuhdistamojen lietetiloista ja muista vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa
- **Jätelaki: Jätteen omatoiminen käsittely lähtökohtaisesti kielletty → sallittua vain, jos se on erikseen hyväksytty jätehuoltomääräyksissä**
- jätteen haltija voi itse käsitellä jätteen kiinteistöllään, jos käsittely on pienimuotoista
- Määräyksissä määritellään omatoimisen käsittelyn ehdot

Keskustelua herättäneitä aiheita: Pakkausjätteet

- Pakkausjätteiden keräys ja käsittely siirtyvät tuottajien vastuulle 1.5.2015 ja 1.1.2016 alkaen
 - Keräys aluekeräyksellä
- Pakkausjätteiden tuottajavastuun vaikutukset kunnan järjestelmään
 - Koskee lasi-, metalli-, kartonki- ja muovipakkauksia
 - Suuri osa hyötyjätteistä
 - Kunta huolehtii siirtymäajan loppuun kuten ennenkin
 - Jätelain mukaan kunnalla oikeus täydentää aluekeräystä ja huolehtia pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä keräyksestä
 - → voidaan edelleen antaa lajitteluelvoitteita määräyksissä

Keskustelua herättäneitä aiheita: Jätteenkuljetusjärjestelmät

- Suomessa käytössä kaksi eri järjestelmää
- Jätelaki 36 §: kunnan järjestämä jätteenkuljetus (lain perusmalli)
- Jätelaki 37 §: kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus (jos lain ehdot täyttyvät)
- Molempiin vaihtoehtoihin soveltuvien pykälien kirjoittaminen hankalaa.
 - » Rinnakkaisvaihtoehtoja.
- Vaikuttavat toimintaan, vaikka ei pitäisi

Kiitos!

Lisätietoja:

Tuulia Innala
tuulia.innala@kuntaliitto.fi
+358 40 572 2120

Henna Luukkonen
henna.luukkonen@kuntaliitto.fi
+358 50 342 8075

